

Беньямин Сафанов
**КУКПУЪНУЪМ
ВАТАН**

Беньямин Сафанов

КУКТУЪНУЪМ
ВАТАН

СТИХИГЪО, МЭГНИГЪО ВЕ БАСНИГЪО

Дагестанское книжное издательство
Махачкала 1979

С (тат)

С 21

Сафанов Беньямин.

с 21 Куктуьнуьм, ватан. стихигьо,
мэгнигьо ве баснигьо. Махачкала,
Даг. кн. изд-во, 1979.
48 с.

Сафанов. Б.

Я твой сын, Родина.

с (тэт)

Э и сборник дарафдет стихигьо ве мэгнигьо э товун Ватан социалистиму, партией Коммунисти, Буьзуьрге вождь жофокешгьо В. И. Ленин, глэзизе улкей догъгьо—Догъисту, шолумие жофой оводунеи одомигьой Совети, дусди ве бирори хэлгъгьой Вилеет иму. Э сборник дешенде омори гьемчуьн е ченд баснигьо очмиш сохденуьтгьо кими кемсуьгигьоре.

С $\frac{70403-53}{M123(04)-79}$ 103—79

© Дагкнигоиздат, 1979 г.

Автер эни сборник «Куктуьнум, Ватан» — Беньямин Сафанов — гьисди еки эз шогырьгой эн тати. Имисал пенжогь сали у эз деде бире.

Беньямин Сафанов те ебо гьэлем шогырире э дес вегирде, у ченд салгьо бири колхозчи, жофокеш, э дес энү дебири бил не карасди, кор сохди э жергей колхозчигьой Дербенд эри буьлуьнде бегьер веровунде, э угьоревоз эки эри пушово берде колхозе, зиёд сохде овгьот ве девлет энуре, бегьем сохде гьэрхундишуре э пушой эн хэлгь ве Ватан. И сенигэт богьбонире у хуте бири эз бешу, комики бу еки эз лап суьфдеи колхозчигьо ве желде пушолуье корсох, эз келеи бирор хуьше — Семен Сафанов, дуьруьсде коммунист, бэхшегир келе довглой Ватани, куьгьне колхозчи. Унегуьре э нуьвуьсдеигьой энү хэйли жиге гирденуьт ихдилотгьо эз гьозиегьо ве зиндегуни колхозчигьой Дербенд, комиреки у хуб дануьсде, эз дуьли хосдени угьоре, стихигьо-шогыригьо э товун энугьо.

Чуьтам э де нуьвуьсде чигьой энү, гьемчун э и сборник «Куктуьнуьм, Ватан,» комики веденешде оморени э пенжогьсали шогырь, эн суьфдеи фикир, гьэйгьу ве хосдеи энү гьисди эз товун эн буьзуьрге Ватан. Нум эни хуьшдени сборник нушу дорени

мэглной эн омбардеки стихигьой энуре, чуьнки шогьир эри хуьшде келе мозол ве бэхд хьисоб сохде эри хунде эз товун Ватан:

Гээзизи туь, Ватан-деде,
Мозол иму э туь бенди,
Эй ширине улкей хуьшде
Мэглини хунде келе бэхди.

Шогьир дануьсдени, ки гьувот, тэгрифи, биёвгьо деш хуш-бэхде рузгьо эри вилеет иму э дусди-бирори эн омбаре миллетлуье хэлгьгьой совети дери. Унегуьре э стихотворенией хуьшде «Дусде кифлет» у нуьвуьсдени:

Дусдуьт — бироруьт хэлгьгьой эн Совет
Э е гээзизе кифлет гуьрд бирет,
Гээлем Ленине э дес вегирдет,
Пушобер гьовхой шолуми бирет.

Стихигьо ве мэглинигьой шогьир гьемчун нуьвуьсде оморет э товун гьуьзет жофой колхозчигьо, вокурдегоргьо, эри жоборде комсомол Ленини, э товун дусди ве муьгьбет жовони, э товун войгей эн гьеме одомигьо э руй хори — шолуми ве саламати э гьемей гьуьлом.

Хьизгьил Авшалумов, гьуьзетлуье корсох культури РСФСР, лауреат республикански премией э нум С. Стальский.

СТИХИГЬО

ГЭЗИЗЕ ВАТАН

Гээзизи туь, Ватан-деде,
Мозол иму э туь бенди.
Эй ширине улкей хуьшде,
Мэгни хунде келе бэхди.

Тегьер поке суьгьде овлод,
Туьре, Ватан ме хосденуьм.
Эри дошде туьре гьэлхэнд,
Эшгь дуьл мере гьер вэхд мидуьм.

Э гурунде салгьой довго,
Ме не туьни еки бирейм.
Гьеле чуькле бугеш салгьо,
Дуь екире варасирейм.

Эри Ватан четин гьисди,
Могьбул бири дуьлмеш увэхд.
Кейки Ватан не хэндуюсди,
Меш не офдем мозол ве бэхд.

Бирем ме лап э дуригьош,
Э хоригьой эн гьэриби.

Ватан гене э унжигеш,
Э гээд дуълме гье дебири.

Э ёр мени у руз, кейки
Эз гээриби вогошдемгьо,
Э хок Ватан пой норенки,
Гээл дешенде, моч сохдемгьо.

Дирем раче шегьергьоре
Э хэлгэтгьо геймиш гьисди.
Савзелуье мейдугьоре,
Тегьер глэруьс вараюсди.

Оммо эз туь рачте улке,
Не дирем ме э е жигеш.
Туьре хуно глээиз куке,
Нисе хосде гьич е улкеш.

Нибошум ме гьич вэхд жейле
Эз глээизе Ватан-деде.
Мидуьм эй ю гьувот гьуле,
Имид мере э ю бесде.

ГІЭЗИЗЕ ДОГЪГО

Ме, Догъисту, догъгой туьре хосденуьм,
Э догъгой туь шир хурдемго ферзендуьм.
Гуьлгой богъго, бегьер дорго эн менуьт,
Дохьоригъош эрме лап гіэзизуьт.
Булутгошмуш эйме бирет гіязизи,
Угъош герекуьт э вэхд эн поизи.
Лепе-лепе э биреки верф тигъи,
У эрме гъсди келе дуьлхогъи.
Чой, нуькере э рихдеки гловгошу,
Мугъум зере магіни хунде сесгъошу.
Дестон мере угъо гъвот дореньут,
Эз ме шолум эри дусдго берденуьт.
Гіэзизе догъго, догъгой дусди,
Э суьрх ве зар геймиш гъсди.
Ферзедгъоюш гъсдуьт сараф,
Сес мэгни э гьер тараф.
Мере зендейт ишму азад,
Меш михунум мэгни э бенд.
Тегьер десдей эн гъзуьлгуьл
Ишмуре бэхш мидуьм эз дуьл.
Сес мэгниме э гъугъгошму,
Бигъил гъвот деш венгенуь.
Бигъил шевгъ дуь зиндегуни,
Э сер догъгой эн гуьлшони.
Ме чуьн софе суьгъде догълуь,
Эришму гъич ёд нибошум.
Гье рафдуьмгеш лап э дургъош,
Невогошде нибошум хош.

ЗИГЬИСДЕНИМ ИМУ Э ДОГЪГЬО

Зигьисденим иму э догъгьо,
Инжигеют хунегьойму.
Сенгъгьо ве хок эн дохьоригьо,
Глэзиз бирет эй гьеммейму.

Эвир эн догъ гьувот доре,
Шор ве азад эй зигьисде.
Хуте бирейм эй пар зере,
Э лов вери шир эн деде.

Э хэненуй дебиреки,
Дедей доре тербиере,
Эри сохде гьер вэхд ники,,
Тик веберде нум догълуьре.

Геймиш бирет ейлогъгьойму
Э хэлгlэтгьой эн миглиди.
Эшгълуь бирет догълуьгьойму
Э шоре девр параменди.

Иму туьре, Ватан догъгьо,
Тегьер деде, глэзиз дошде,
Нум туьре, чуьн суьгьде кукгьо,
Хьозурим эй одлуь сохде.

Э ДУСДЕ КИФЛЕТ

Эз туь Ватан-деде ме эрк сохденуьм,
Э гьер куьнж хоритуь азад гешденуьм.
Эз дусди хэлгъгьойтуь дуьлшор биренуьм,
Кейки бирорире э чум диренуьм.

Дусдуьт-бироруьт хэлгъгьой эн Совет,
Э е глэзизе кифлет гуьрд бирет,
Глэлем Ленине э дес вегирдет,
Пушобер гьовхой шолуми бирет.

Э буьлуьнди догъ Догъисту варафде,
Тегьер суйгьде ферзенд Совет поисде,
Эдем дире Сулак ве догъ Урале,
Вокурдеи тозе рэхъгьой эн БАМе.

Паздегь бирорие ферзендгьой глэзизи,
Э е жергей рэхъ азади ве дузи,
Рафденуьт пушово гьич не поисде,
Гуьзет эн Ватане буьлуьнд веберде.

Уьшуьгъгьой ДнепроГЭС ве ЧиркейГЭС,
Зенденуьт э дуьлгьо гьувот ве хъвес.
Угьо гьисдуьт хуше раггьой Ватани,
Гьувот диеш шорте рузгьой гуьлишони.

МИБЕРУЪМ ГЪОВХО

Эз глэили лап шор бирем,
Рач возигъош омбар сохдем.
Оммо рузгьой эн жовони,
Бируът рузгьой эн четини.

Не дирем ме жовонире,
Довгю дартмиш сохд берд уре.
Беде дуьшме, тегьер вэхьши,
Э зир пойгьо уре шиши.

Гьич бирени глэил беге,
Жовонисуъз бире келе.
Эз глэили возигьоре,
Книг-дефдер школаре,
Не варасде э хори нуь,
Тегьер келе жофо кешуь.

Эри, бирем гьечу келе,
Жовонире гьич недире.
Чуьнтойгьоймеш э мерево,
Э е'жерге зу верома.

Э сер Ватан секонеи,
Беде дуьшме овурдеи,
Глэилгьоре, тегьер эн мерд,
Э рэхь жофо зу ведеберд.

Эй азади Ватан-деде,
Э жигей бебе-бирор хуьшде,

Чин бичини э дес гирдейм,
Э гъэд зими гъовхо бердейм.

Фурмуш нибу гъич эз дуьлгьо,
Тэхьле рузгьой келе довгю.
Дуьздиригьо жовонире,
Лап шоре вэхд инсонире.

Э дуьлгьойму дерд венгесде,
Э жовони эри хунде,
Негъишдигьо рафде мереш,
Дердлуть сохде гъилгьореш.

Те э раг ме хун деригьо,
Те дуьл ме кор сохденигьо.
Миберуьм ме гьер вэхд гъовхо,
Эй бэхд-мозол эн ферзендгьо.

Эри дусди ве бирори,
Эй шолуме рузгьой шори.
Эй азади эн инсонгьо,
Эй темизе асмуй гъово,
Эри васал одомигьо,
Шоре рузгьой эн жовонгьо.

ФЕРЗЕНДУЪНУЪМ, ДЕРБЕНД

Э сер боруй Норин-гъэле варафде,
Воисдембу ярагьоре шуморде.
Эз гунилегьой эн дуьшмегьо расирет,
Лап омбаруьт эй шуморде нисд муьгьлет.

Ченд жире талавургьо оmore,
Ярагьоре э жендек туь веноре,
Зулумкори э туь угьо мисохдуьт,
Ферзендгьоре бидэгіэти микуьшдуьт.

Метовусди туь ченд жире дердгьореш,
Оммо сере гьуз нигирди гьич ебош.
Недануьсдуьт туьре угьо хуьрд сохде,
Кукгьой туьре э гьулгьошу чарунде.

Кукгьой жофо ерэгь э дес вегирдуьт,
Азадире эй туь угьо овурдуьт.
Изму бирей, туь Дербенд ме, параменд,
Э согь гьуьлом нум туь бири гьуьзетменд.

Денишируьм э тараф чеп—богьогьоют,
Э тараф расд—мохборлуье мержгьоют,
Каспиеймуш э тараф ме чаруьсде,
Дуьлшор бире, е рач эдей хэндуьсде.

Э кемер туь савзе догьгьо поисдет,
Э симбогьи изму угьо чаруьсдет,
Суьмуьргьушгьо унжо эдет пар куфде,
Чигьрет туьре диеш эри рач сохде.

Ферзендгьойтуь ярагьоре соф сохдет.
Хьурмет туьре э буьлуйнди вебердет,
Иловлей туь вараисди эз богъгьо.
Эз богъгьой эн шелбетлуйе онгургьс.

У богъгьоре и десгьой меш дешендет,
Эхи гьисдуьм меш ферзенд туь, жон Дербенд.
Эрк сохденуьм изму эз туь, гӀэзизи,
Эз серине гловгьой билогъ зуьм-зуьми.

СОХДЕНУЪМ ШОВГИО

Омбаре хоригъо, улкегъо гешдем,
Туьре э улкей гъэриби офдем.
Мере воисдени гируъм туьре гъэл,
Туь э хок деригеш, дуьл ме нибу хъэл.

Недери туь инжо э гъовре тэхьно,
Э гъовхой азади тегьер игидгъо,
Мердьети бирмунде, норейтгъо жуне,
Э хотур сокити сохдейтгъо хуне,
Э хори эн кесгъо эй Ватан тигьи,
Нисд бу гуфдире екиренэхогьи.

Чигьрет туь, жон бебе, э ёр ме нисди,
Гьеммере эй ме дедей мигуфди.
Вегирде э гъужогъ, мере моч сохдей,
Согъбоши гуфдире, э гъовхо рафдей.

Эри ме мэхьтели оморе и кор,
Эри чуй инсонгъо биренуьт бедкор-
Эри чуй эз еки не бире рази,
Эй еки сохденуьт беди, хунризи?

Беднефси э инсон нисе гуьнжуьсде,
Пеленггъош екире гъич нисе куьшде,
Беднефс бугъо инсон эз вэхьши беди,
Э вэхьшигъо гъич вэхд нисди имиди.

Инжо нигирисуъм ме глэрс рихунде,
Э чумгъой кукгъо тэхьле глэрс неде.

Энжэгъ э хок туь сохденыум шовгю,
Гъовхо миберуьм э гъэршуй бедгю.

Те э синей ме дуьл кор сохденигю,
Тейте э раггюй ме хун гешденигю,
Нибошум ме сокит ве хомуш гьич вэхд,
Эй гьемме инсонгю мигешдуьм ме бэхд.

Хунризи эз гюьлом бигьил нисд бошу,
Инсонгю екире гьич вэхд некуьшуь,
Воисдени: хэлггю бошут бироргю
Э дусди, шолуми зигьютгу угю.

ВОКУРДЕГОР

Э гьер тараф денишире,
Жофой туьре эдем дире.
Эз гьуьнер туь биренуьм шор,
Гэзизе дусд — вокурдегор.

Э пелесе, э коминжо,
Гьэнет низе гьич вэхд гьушгьо,
Бинебору туь дешенде,
Песде шегьер веровунде.

Чой эн догьи мигешд зури,
Гьувот ю пуч э гьовои.
У гьувоте э дес гирдей,
Э жофойму гьэриш сохдей.

Гьувот Ватан бошу гужлуь,
Хэлггьо диеш шори винуь,
Лампей ники гье сухугу,
Шевиш чуьн руз товуш бугу.

Каспийск, Изберг, Днепрогэс,
Байкал-Амур ве Чиркейгэс,
Угьа нишоней эн булинуьт
Бесгьунигьой жофойтуьнуьт.

Гьеле генеш ченд гилегьо
Туь Ватане шор мисохи,
Тозе ГЭСгьо ве шегьергьо
Жерге-жерге мивокуни.

Гьер туь норе тозе керпич,
Гъисди тегьер эн едигор.
Кем мегердо гъувот туь гъич,
Оводусох — вокурдегор.

КУМЕТУЬНУЪМ

Э лов Каспий нуьшде ме,
Э себэхь руз гузетуьм.
Вохурде ме э чуьшме,
Воисдени рэхь сохум.

Эз сер шевуьм ме инжо,
Бисдо зуьгбе кулокго.
Булутгош тегьер бижо,
Гешде овурд шэхдего.

Каспиеш хьуьршлуь бире,
Шаргош эдей борж бөрде.
Гуьрд сохде гьувотгоре,
Зуьгбегьоре пиш сохде.

Пушой себэхь эн гьоми,
Хьуьрш эн шарго поисде,
Дерьёгь бире лап гьемин,
Сер гирд мугьум эй зенде.

Шолумие гьовогоь
Эдей зенде Каспиейму,
Эри гьемме инсонгоь
Фуьрсорени шолум у.

Э минжи дерьёгь дируьм,
Гьирмизине чуьшмере,
Дуьлшор бире, ме дорум,
Себэхь эхэйрбу уре.

Чъушме, тэгди не сохде,
Варафдени зеверо.
Ригазгьой ю эдет рафде
Э кин гьемме инсонгьо.

Бура чъушме пушово,
Ди хорире туь герми.
Э дуьл гьемме инсонгьо
Венге фикир шолуми.

Ди туь гъувот угьоре,
Азад жофо кешуьтгу.
Муьхькем сохде дусдире,
Бигьил бирор бошутгу.

Меш мибошум кумек туь,
Э меревоз Каспиеш.
Диеш кумек гьеммейму,
Мигьилим бире шаргьореш.

Хьэрекет сохденуым
эри зиёд сохде.
Доре э овлодгьо
тегьер омонети
Э хунде мэгнигьо,
чуьн шогьир тати.

РАЧИ ИНСОН

У одоми ки бисдоге раче сер,
Гьемме тэҮриф доре уре ченд гээдер.
Раче духдер муьшдеригир зу бире,
Эй ю илчи эз гьер жиге дебире.
Чум жогьилгьо омбор э у домунде,
Пушой рэхэ хээрекетуьт эй гуьрде.
Э уревоз хээрекетуьт дусд бире,
Чуьш мисохут бесгун беруьт дуьл юре.
Эй раче кук зу очмиши дуьл духдер.
У хуьшдере хьисоб сохде бэхдевер,
Э раче кук эге гьисмет бисдоге,
Нисе офде у эз шори гьич жиге.
Гуюм эйтуь, жон глээзизе хундегор.
Э дузе гоф эн шогьири сох бовор.
Рачи сифот гьич гьиметлуь нис бире,
Несохдиге гьер вэхд раче коргьоре.
Сифот инсон рач биреи тэҮриф нисд.
У одоми, ки эз дуьл ю темиз гьисд,
Ки бисдоге хэлгь хуьшдере хосдегор,
Ватан юре сэхд эз дуьли дошдегор.
Эз четини гьич неравгьо песово,
Нетерсире рафдениге пушово
Э гьер жиге эшгь игиди бирмунде,
Хээрекети коре барас овурде.
Ки э тараф дузе коргьо гешдеге,
Шефдигьоре гьер вэхд очмиш сохдеге,
У инсоне лап омборе рачи гьисд,
Рачи юре гьич е вэхдиш гээдер нисд.

БУРА Э У, РАЧЕ ДУХДЕР

Небирейм бегьем темиз гьеле
Эз хьиллегьо иму, духдер.
Ёгъин имид туь небире,
Меди десе э кук, духдер.

Мигую у раче гофгьо,
Миёру эй туь хубе бэхшгьо.
Недануьсде дуьл эн уре,
Жугьоб меди уре, духдер.

Мигуьруь у пушой туьре
Э куьгьне дусд хумне бире.
Недануьсде дусди юре,
Имид мебош э у, духдер.

Гьисдигеш хуб глэсуьл эн у
Рач гьисдигеш сифет эн у,
Сэхьиб пул-мол гьисдигеш у,
Мебош туь бенд э у, духдер.

Э чум туь у хуш омогеш
Небу гуи: «мозол мени»,
Меди э у боворини
Имид мебош э у, духдер.

Метлеб юре дануьсдиге,
Эз дуьлитуь бирениге,
Темизе дуьл у гьисдиге
Ди дуьл туьре э у, духдер.

Э дузиревоз кор гуьрдиге,
Э руй эн хэлгь дуьруьсдиге,
Э девр гуьре пушоиге
Хьэрмэхь эн у бош туь, духдер.

Уре хуб туь ебо фегьм сох.
Гьисдиге у хубе корсох
Дуьл эн уре могьбул месох
Бура э у, раче духдер.

КОМУНЕ

Раче ранггьой комуне
Шевгъ доренуът тегьер гуъл,
Гьетте дире ишуре,
Лап шор бире эн ме дуъл.

У ранггьоре вегирде,
Э кеф дес ме тек-бетек,
Мидорум гьер овлоде
Эй биёвгьо омонет.

Тегьер ранггьой комуне
Бигьил рач бу инсонгьо.
Гьопуй энуре хуно,
Бошут очугье дуългьо.

Э РЭХЬ ДЕРИ

Салгьо эдет зури гешде,
Эз глүьмуьргьо эдет рафде.
Эз хуьшдере шинохденьум
Ме гьемише э рэхь деруьм.
Гьер тозе сал эн глүьмуьре,
Э рэхь дери ме вохурдем.
Уре чуьн дусд гьобул сохде,
Хьуьрмет юре гьер вэхд гирдем.
Оммо угьо жуьр-бежуьре
Жугьоб дорет э дусдиме
Кими салгьо бедигьоре
Миовурдуьт э гьисмет ме.
Дирем салгьой жовониреш,
Дирем беде ве никиреш,
Дирем себэхь, шохьонгумеш,
Шоре салгьой эн глүьмуьреш.
Зури гирошд вэхд жовони,
Лап шоре вэхд эн инсони,
Тегьер вэхдгьой эн келе сал,
Омо гьоми, рафде васал.
Бисдоруьмге лап огьилиш,
Белки гьисмет бу эй пириш,
Энжэгь дусдгьо воисдени
Дуьл эн шогьир метлеблюьни.
Гьер тозе сал эн глүьмуьре,
Э рэхь дери эй вохурде,
Эз дуьли гьэл гирде уре,
Диеш глээиз ве дусд хосде.

МэгИнигьо

ВАТАН-ДЕДЕ

Гэзизе Ватан-деде,
Михунум не вомунде.
Эри туь шоре мэгни
Эз гьеммей дуьли-жуни.

Сервори:

Ватан-деде, Ватан-деде,
Бура пушо не поисде.
Э шоре девр тозе коргьо,
Бош параменд эй овлодгьо.

Туь гьисд мозол ферзендгьо,
Гьувот гьул эн овлодгьо.
Сервор шолуми, дусди,
Гэлемпир эн азади.

Сервори:

Нум туьре иму гирдейм
Дуьшменгьоре нисд сохдейм.

Э бесгъунигъо гьер вэхд,
Расирейм, бире хушбэхд.

Сервори:

Ватан-деде, Ватан-деде,
Бура пушо не поисде,
Э шоре девр тозе коргъо,
Бош параменд эй овлодгъо.

РЕСПУБЛИКЕЙМЕ

Э сер догъгьо гуьрд биребу булутгьо,
Биренгъине жесде лов сохд журкумгьо.
Асмуй иму темиз бисдо, Догъисту,
Комунейму товуши до, Догъисту.

Сер вори:

Ватан догъгьо ве билогъгьо — республикейме,
Ватан игиде ферзэндгьо — республикейме,
Ватан дусди ве шолуми — республикейме,
Ватан гуьли ве гуьлишони — республикейме.

Ченд шегьергьо э сер догъгьо вокурдейм,
Туьре иму э гуьллуь богъ чарундейм.
Бирей туь рач, бирей гужлуь, Догъисту.
Гъэзизи туь эри иму, Догъисту.

Сер вори:

Э гьер жиге лампей Ильич сухдени,
Шевгьош чуьн руз эйму товуш дорени.
Гъичиш четин нисди эйму, Догъисту.
Бегъем мибу метлебгъойму, Догъисту.

Сер вори:

Ватан догъгьо ве билогъгьо — республикейме,
Ватан игиде ферзэндгьо — республикейме,
Ватан дусди ве шолуми — республикейме,
Ватан гуьли ве гуьлишони — республикейме.

КОМСОМОЛ ЛЕНИНИ

Нишоней игиди
 нишоней мердьети
Гьеммише бирмундей
 Комсомол Ленини.
Э туьни боворин
 вилеет Совети,
Чуьнки туь имиди
 биёвгьой ватани.

Сервори:

Вэхд оморе гиросдени,
Туь комсомол, гье жовони,
Бура пушо непоисде,
Эшгъ эн дуьле кем не сохде.
Э пушо дебирей
 чуьн жоборд э жофо,
Не глэтош не зуйгбе
 туьре не терсунди,
Глэлемет бирмундей
 э мейдуй эн гьовхо.
Жуьрглэт туь гьеммише
 дуьшмере лерзунди.

Сервори:

Э туь рэхъ ве нишон
 гьеммише бирмунде,
Партией Ленини
 тербиедорегор.

Бура туь деш пушо,
гӀэleme тик гирде,
Ватане дусд хосде,
ве бире нигегьдор.

Серв ори :

МЭГНИ ЖОВОНИ

Лап ширини вэхд жовони,
У гьисд шори зиндегуни,
Уни гъувот эн гьер деврон,
Гешденигъо тегьер жейрон.

Сервори:

Хуним мэгни, хуним дусдгъо
Э шоре девр, хуше рузгъо.
Эри муьгьбет эн жовони,
Лап шоре вэхд зиндегуни.

Муьгьбетлуье дуьл жовони,
Раче хунчей эн деврони.
Бирмундени игидире,
Эшгълуь жофо у кешире.

Сервори:

Сервори:

Гуьл ди, гуьл ди девр жовони,
Девр биёвгъой эн Ватани.
Тегьер богъгъой эн васали,
Тегьер хунчей гъуьзуьлгуьли.

Сервори:

Хуним мэгни, хуним дусдгъо
Э шоре девр, хуше рузгъо.
Эри муьгьбет эн жовони,
Лап шоре вэхд зиндегуни.

ФУРМУШ НИСОХИМ

Гирошдуйтгеш ченд-ченд салгъо,
Кими коргъо фурмуш мибу,
Оммо рузгъой келе довго
Гъич эз дуьлгъо фурмуш нибу.

Сервори:

Гъич нисохим фурмуш иму
Четинигъой довгоире.
Мае, кейки бесгъуниму,
Овурдигъо хилосире.

У руз, кейки кулок вокурд
Ве булутгъо кура бисдо,
Кукгъой Ватан туфенг вегирд,
Келе-чуькле э рэхь офдо.

Сервори:

Игидгъоре, норетгъоре
Э мейдугъой эн келе женг
Эри Ватан жунгъошуре,
Гъовхо, берде гъэршуй пеленг.

Сервори:

Рузгъой васал, шоре рузгъо,
Э гъичегъо туфенгъоре
Венореймгъо, вегирдеймгъо
Гене ерэгъ жофоире.

Сервори:

Гъич нисохим фурмуш иму
Четинингъой довгоире.
Мае, кейки бесгъуниму,
Овурдигъо хилосире.

Э ЛОВ ДЕРЬЁГЬ

Е рач нуьшдем э дусдевоз,
Шохьонгуми э лов дерьёгь
И дуьлхоши эзи дуьньёгь
Гьич офд ниёв э гешдевоз.

Сервори:

Хунденуьм шоре мэгни,
Э хуше эвир эн дерьёгь,
У э дуьлгьо венгесдени
Муьгьбетлуье ватанхогь.

О, Каспие, ме кук туьнуьм,
Э эвир туь бирем келе,
Гьувот эз туь вегирденуьм
Зиёд сохде эшгь эн дуьле.

Сервори:

Э мугьумгьой нике шаргьо,
Сес мэгни ме гьэриш бире,
Эшгь биёру эй жэггиргьо,
Тэгриф доре жофошуре.

Сервори:

Хунденуьм шоре мэгни,
Э хуше эвир эн дерьёгь,
У э дуьлгьо венгесдени
Муьгьбетлуье ватанхогь.

МЕГЬИЛ ПАЖИРЕ

Хосдей эн дуьл месох глоси,
Чумгой мере мегьил глэрси.
Мегьил пешму э шоре руз
Бошум эй туь ме темеруз.

Сервори:

Глэзизе ёр могьбул месох,
Э гоф эн дусд туь бовор сох.
Согъэ глутьмуьр бошим хьэрмэхь,
Кумек еки э келе рэхь.

Шоре муьгьбет эн жовони,
Гьисди ниет дуьл инсони.
Нисди гьимиш эй туь гьичиш,
Бэхширеи э туь жуниш.

Сервори:

Муьгьбетсуьз дуьл нисе бире,
Мегьил гуьле зу пажире.
Уре туь дор гьер вэхд гьечи,
Гьемишелуьг дуьгу рачи.

Сервори:

Глэзизе ёр могьбул месох,
Э гоф эн дусд туь бовор сох.
Согъэ глутьмуьр бошим хьэрмэхь,
Кумек еки э келе рэхь.

ТУЪ ЭКИН МЕ ГЫСДИКИ

Эйчуь, духдер, денишире еново,
Ме дусд туьнуьм, нивогошдум песово.
Буй-балай туь эриме гысд чуьн мейво,
Чуьн нугбегьер тозе васал биёвгьо.

Сервори:

Гьем хэндеруй ве гьем дуьлшор биренуьм,
Кейки туьре ме эз дури диренуьм.
Мозоллуьнуьм экин ме туь биренки,
Хушхьоллуьнуьм ме не туьни гысдики.

Муьгьбеттуьре э гьэл дуьлме мидорум,
Эшгь эн дуьле энжэгь эй туь мифуьрсуьм.
Согьэ глуьмуьр эй туь ме дусд мибошум,
Нике рузгьо эри туь ме михогьум.

Сервори:

Рачи инсон гьеммишелуьг нис бире,
Туьре чуьн гуьл э сер сине веноре,
Тегьер богьбан мидорум ме у гуьле,
Бигьил гьер вэхд дуь эриме рачире.

Сервори:

Гьем хэндеруй ве гьем дуьлшор биренуьм,
Кейки туьре ме эз дури диренуьм.
Мозоллуьнуьм экин ме туь биренки,
Хушхьоллуьнуьм ме не туьни гысдики.

МАР ВЕ СЕНГЪ

Мегъ эн томуз оморенге,
Мар эз луле ведиромо.
Э сер эн сенгъ дегешденге,
Жендек эню герм веромо.
Гьетте жендек ю герм бире,
Зугьун эню дураз бисдо.
Мугу:— изму гъувот мере,
Э гьер жиге ве гьер вэгдо
Ме э гьемме мибирмунум.
Бигьил дануьт ме кинуьмге,
Дир не сохде ме мигезуьм,
Э чумгьой ме киш вохурдге.

* * *

Гьеле маргьо вохурденуьт
Э глэрей эн инсонгьо.
Гъизгьин бире гезиренуьт,
Герм биренге сер энугьо.

МУЖИНЕ ВЕ ХЭР

Е дес мужине эз гъирогъ рэхь
Е дон гендуым офд, лап шор бисдо.
Не бугеш уре кумек, хьэрмэхь,
Гъуьл доре доне э рэхь офдо.
Дон гендуым келе эз ю гъисдигеш,
Гуж ю э гендуым нис рафдегеш,
Гъемме гъувоте венорени,
Тэґди э луле дебердени.
Э и вэхд хэриш глэребере,
Гендуымгьо вери кеширени.
Муьрдере хуно рэхь хуьшдере,
Тэґди не сохде у рафдени.
Ве у гъеммише сэхьиб юре,
Беде нифригьо гье сохдени.
Чубугъ эн сэхьиб не расире,
Гъич е пойлереш нис норени.

Э глэрей имуш гъеле деруьт
Э хэр, мужине ухшешинуьт.
Эри кор хэлгьи гушесуруьт,
Эри кор хуьшде лап зирекуьт.

ГЪЭЖЕЛЕ ВЕ ГЪИЛОГЪ

Е дес аслан гъэжелере
Но секретарь э кин хуьшде.
Гъэжелешки лэглэй юре
Е мэхъэлиш нисе гирде.
Эри гъилогъ у е гиле
Ихдилот сохд, суре доре,
Гуфдирени: «Ки чогъоле
Аслан себэхь э гъэноре
Биё кешуь эз зусери.
Чуьнки сохди омбар шефди,
Кеме молгъо не дуьздири,
Лап хутеи у э дуьзди».
Гъилогъ сер гирд эй гъэр зере,
Э согъ више мэглуьм сохде,
Ки гъэжеле, юре дире,
Гуфдирики: «Себэхьмунде
Эри чогъол сохденини
Аслан суде эз зусери.
Э гъэноре кеширени,
Э дуьл аслан метлеб дери».
Овозоре чогъол шинре,
Э вишейге вирихдени.
Дануьсденге биней коре,
Аслан глоси сэхд бирени.
Гьетте себэхь очмиш бире,
Эй гъэжеле суд сохдени.
Сохди гуфре очмиш суре,
Э гъэноре кеширени.

Гъчи е дес гъжелере
Гълетию фуърсо э бэхд.
Беде зугъу, гъелбет, уре
Куьшд негьогъи зуте эз вэхд.

ТУЪЛКИ Э КЕРГЕЛУЪ

Далдаламиш бире туълки,
Эз кергелуъ дуъздирембу.
У керггьоре шев ю еки,
Эн колхозе фубердембу.
Гъэреулчи э гъушгъэри,
Поисдени эри гирде.
Э кергелуъ туълки дери,
У гьеммере кура сохде.
Оморенуът сернуъш, зав., зам.
Меслэхъэти гьемме сохдуът:
«Ведешеним гъэгре чуьтам»
Э суд уре берденинуът.
— Э суд мере берденинит?—
Пуърси туълки мэхьтел бире,
— Небу ишму тэгиди сохит,—
Сер гирд шуморд у керггьоре.
— Туь чуь сохде? — пуърсиренуът
Гьемме эзу,— Чуь шуморде?!—
Э е лэггэ гуфдиренуът.
Туълкиш очугъ гуфди песде:
— Э суд биё гую дузи,
Ченд хурдемге дануьсденуьм
Эз кергелуьй эн колхози.
Оммо уреш миё дануьм,
Сернуъш, зам., зав. хурдетгьоре,
Э у хьисоб гъэреулчиш,
Эз пэхьники бердетгьоре
Эз гелуьргьо сохде пузмиш.
Рэхьо доруът зу туълкире,
Бэхшиш доруът е гургуре.

КЕЛЕГЕДЕ ГЪОВОГЪДОР

Э гъирогъ богъ поисде,
Уктемлуе дор-гъовогъдор.
Келегедиш омбар сохде,
Гъисд эз хуьшде у лап дуьлшор.
Чуьнки юни буьлуьнд гъисдгъо,
Дануьсдигъо тик варафде.
Луьгегъоюш гъе зверо,
Дениширет не вомунде.
Тегьер буше хуьшдендуьруьсд,
Руьхшенд сохде е дес, мугу:
«Мере хуно е дориш нисд,
Гъечи буьлуьнд ве луьгелуь.
Гъемме доргъо эз ме саруьт,
Нирасуьт гъич э ме угъо.
Луьгегъошуш лап дуьллуьт
Дениширет гъе зофруво.
Э минжи богъ вегеш сибдор,
У гъичиреш нисе дире,
Эз чуь биё бошу дуьлшор,
Э у езугъ ме оморе».
Гъовгъодор ки нис дануьсде,
Буьлуьнди бэхд нисд гуьфдире,
Овурдени эй дор бэхде,
Энжэгъ буле бегьерлуьи.
Веромори унжо сибдор,
Неки ю эй бэхдлуь бире,
Инсонгъоре сохде дуьлшор,
Доре буле бегьер юре.

СЕРНОМЕ

Стихигъо

Гъэзизе Ватан	5
Рэхъбирмуй миллетгъо	7
Гъэзизе догъгъо	9
Зигъисденим иму э догъгъо	11
Э дусде кифлет	12
Миберуым гъовхо	13
Ферзендтуьнуым, Дербенд	15
Сохденуым шовгю	17
Вокурдегор	19
Кумектуьнуым	21
Эри тербиедорегор	23
Рачи инсон	25
Бура э у, раче духдер	26
Комуне	28
Э рэхъ дери	29

Мэ:гнигъо

Ватан-Деде	30
Республикейме	32
Комсомол Ленини	33
Мэ:гни жовони	35
Фурмуш нисохим	36
Э лов дерьёгъ	38
Мегъил пажире	39
Туй экиме гъисдики	40

Баснигъо

Мар ве сенгъ	41
Мужине ве хэр	42
Гъэжеле ве гъилогъ	43
Туьлки э кергелуь	45
Келегеде гъовогъдор	46

Сафанов Беньямин

Я ТВОЙ СЫН, РОДИНА

На татском языке

Редактор **Х. Авшалумов**. Художник **С. Салаватов**. Художествен. редактор **М. Вегерчук**. Техн. редактор **М. Тищенко**. Корректор **З. Семендуева**.

Сдано набор 03.03.79 г. Подписано в печать 13.06.79 г. С02321 Форм. 70×90^{1/32} Бумага типографская № 2 Гарнитура «Журнальная рубленая». Печать высокая. Усл. печ. л. 1,75. Уч.-изд. л. 1,23. Тираж 1000. Цена 15 к.

Дагестанское книжное издательство Управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров ДАССР.

Махачкала, ул. Маркова, 55.

Зак. № 317.

Типография им. С. М. Кирова Управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров ДАССР.

Махачкала, ул. Маркова, 51.

Цена 15 коп.

Сафанов Б.

Я ТВОЙ СЫН, РОДИНА

На татском языке